

Háztartási méretű kiserőműre vonatkozó szabályok

I. Háztartási méretű kiserőmű fogalma

2008-tól a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI törvény, valamint az annak végrehajtásáról szóló 273/2007. (X.19.) Korm. rendelet bevezette a háztartási méretű kiserőmű (a továbbiakban: **HMKE**) fogalmát.

HMKE-nek minősül az a villamosenergia-termelő berendezés, amelyre az alábbiak jellemzők:

- közcélú kiefeszültségű hálózathoz, illetve kiefeszültségű magán- vagy összekötő vezeték hálózatra csatlakozik,
- erőművi névleges teljesítőképessége nem haladja meg a felhasználó rendelkezésre álló teljesítményének mértékét¹,
- maximum 50 kVA erőművi névleges teljesítőképességű.

HMKE közcélú elosztóhálózathoz csatlakoztatása csak az adott területen működési engedéllyel rendelkező elosztói engedélyes hozzájárulásával lehetséges. Abban az esetben, ha a HMKE a közcélú hálózattal, illetve kiefeszültségű magán- vagy összekötő vezeték hálózattal párhuzamosan nem üzemel (szigetüzem), a HMKE létesítését elegendő csak bejelenteni az elosztói engedélyesnek.

II. HMKE-vel termelt villamos energia elszámolása

A villamosenergia-forgalom mérése speciális, fázisonkénti mérőműves elektronikus **fogyasztásmérővel** valósul meg, amelyből az elszámolási időszakban irányonként kiolvasható a **vételezett**, illetve a hálózatba **betáplált villamos energia** mennyisége. (A fázisonkénti mérőmű háromfázisú csatlakozással rendelkező felhasználóknál egyfázisú termelői betáplálás esetén is biztosítja a helyes elszámolást.)

Felhasználóként a helyben történő villamos energia előállítás miatt szükségessé válhat az elszámolási időszak havról évesre történő módosítása, illetve éves elszámolás esetén a havi részszámla alapját meghatározó energiamennyiség megváltoztatása.

3x80 A feletti rendelkezésre álló teljesítményű távmért felhasználóknál nincs lehetőség a havi elszámolásról éves elszámolásra történő áttérésre.

Éves elszámolást azoknak a felhasználóknak érdemes választani, akik fogyasztásuk időbeli (havi) lefutásához illesztett vagy szokásos teljesítményigényüknél jellemzően kisebb termelő kapacitással rendelkeznek.

Az elszámolási időszakban a közcélú hálózathoz vételezett (fogyasztott) és hálózatba visszatáplált – fogyasztásmérő által rögzített – energiamennyiségek esetében **szaldó képzésével**, valamint az aktuális egységárak (a villamos energia egyetemes szolgáltatás árképzéséről szóló 4/2011. (I.31) NFM rendelet, a villamos energia rendszerhasználati díjak megállapításának és alkalmazásának szabályairól szóló 64/2011. (XI. 30.) NFM rendelet és a 1092/2012 sz. MEH határozat a 2013. január 1-jétől érvényes villamos energia rendszerhasználati díjak megállapításáról) figyelembevételével végzik el a szolgáltatók a rendszerhasználati díjak elszámolását.

A szaldóképzés csak a forgalomarányos (kWh alapú) díjak után fizetendő összegeket érinti, a nem forgalomarányos (éves díjak) ettől függetlenül kerülnek elszámolásra.

¹ Lásd az Elosztói szabályzat 6B mellékletét. Nagyobb HMKE-t a rendelkezésre álló teljesítmény bővítésével lehet üzembe helyezni.

A felhasznált és a hálózatra visszatáplált energia egymáshoz viszonyított nagysága alapján az elszámolási időszakra vonatkozóan az alábbi számlázási esetek állhatnak elő:

1. A fogyasztás meghaladja a közcélú hálózatra betáplált mennyiséget.

Ebben az esetben a kettő különbözete alapján kell megfizetni a forgalomarányos díjakat.

2. A fogyasztás megegyezik a közcélú hálózatra betáplált mennyiséggel.

Ebben az esetben a **szaldóképzés eredménye** nulla, így csak a nem forgalomarányos díjak kerülnek elszámolásra.

3. A fogyasztás kisebb a közcélú hálózatra betáplált mennyiségnél.

Ebben az esetben a villamosenergia-kereskedő/egyetemes szolgáltató részéről csak a nem forgalomarányos díjak kerülnek elszámolásra. A **szaldóképzés** eredménye alapján meghatározott termelési többletről és ennek átvételi áráról (a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet alapján) a felhasználó értesítést kap. A többletenergiaért az adott csatlakozási ponton értékesítő villamosenergia-kereskedő vagy egyetemes szolgáltató – számla ellenében –, a HMKE által a villamos energiaért egyébként (felhasználóként) fizetendő átlagos villamosenergia-termékárnak megfelelő árat köteles fizetni.

A 3. pontban szereplő villamosenergia-termékár nem tartalmazza a rendszerhasználati díjakat és az egyéb, forgalomarányos díjakat (külön pénzeszközöket). Összességében tehát a betáplálás vételezést meghaladó részére alacsonyabb díjat kap a termelő, mint amennyivel a vételezésnél kisebb betáplálás esetén a (szaldóként megjelenő) vételezését (a közcélú hálózatról történő fogyasztását) kiszámlázzák.

A fentekben leírtakat az alábbi példa szemlélteti:

Az ELMŰ Nyrt. egyetemes szolgáltató által ellátott – háztartási méretű kiserőművet üzemeltető – felhasználó adott elszámolási időszaki fogyasztása 4000 kWh, a megtermelt energia 4500 kWh, a vételezési/betáplálási szaldó tehát 500 kWh betáplálás. AZ ELMŰ 2013. január 1-től hatályos egyetemes szolgáltatási díjtétele (ára) 20,16 Ft/kWh („A1” árszabás, a fogyasztás évi 1320 kWh-t meghaladó részére). A betáplálásért kapott összeg (az előbb említettel megegyező, ÁFA nélküli árral számolva): 500 kWh x 20,16 Ft/kWh = 10 080 Ft; ha az üzemeltető az ÁFA-körbe tartozik, a 27% ÁFÁ-val együtt 12 802 Ft. Ehhez jön még a termelt villamos energiával fedezett fogyasztás révén elért „megtakarítás”: $4000 \times [(20,16 + 13,99) \times 1,27] + 1,46 = 179 322 \text{ Ft}$.

Az egy egységnyi megtermelt villamos energiára jutó bevétel tehát a saját fogyasztás alatti részre 44,83 Ft/kWh (megtakarítás), de a saját fogyasztáson felüli részre csupán 20,16 Ft/kWh (ÁFA nélkül).

Felhasználóként viszont mindig (teljes összegben) fizetni kell az elosztói alapidíjat és - ha mint felhasználó a **KIF III. (nem profilos) kategóriába** tartozik a felhasználó – az **elosztói teljesítménydíjat**.

III. Hálózatra tápláló és szigetüzemre alkalmas termelő berendezés közti különbségek

Kétféle közcélú hálózatra kapcsolt termelőrendszer alakítható ki.

a) Hálózatra tápláló (szigetüzemre alkalmatlan) termelő berendezés

Nem képes üzemelni, ha a közcélú hálózaton megszakad az energiaszolgáltatás (üzemzavar vagy tervszerű kikapcsolás). Ez a legerősebb, legegyszerűbb, legtakarékosabb kialakítás. Ilyen a normál (szigetüzemre alkalmatlan) inverteres és a teljesítményszabályozásra alkalmatlan, közvetlen váltakozó áramú generátoros rendszer.

b) Szigetüzemre alkalmas termelő berendezés

Inverteres rendszer: tárolókapacitással (akkumulátortelep), speciális szigetüzemre alkalmas, inverterrel

felépített rendszer, amely a közcélú hálózaton bekövetkező áramkimaradás esetén a közcélú hálózatról lekapcsolódik, és az akkumulátortelepből – annak kapacitásáig – biztosítja a felhasználó villamos berendezéseinek működéséhez szükséges energiát. Az áramkimaradás megszűnése után visszaáll közcélú hálózati táplálásra.

Közvetlen váltakozó áramú generátoros rendszer: teljesítményszabályozásra alkalmas rendszer, a közcélú hálózaton bekövetkező áramkimaradás esetén a közcélú hálózatról lekapcsolódik, és a generátor kapacitásáig biztosítja a felhasználó villamos berendezéseinek működéséhez szükséges energiát. Az áramkimaradás megszűnése után visszaáll közcélú hálózati táplálásra.

A szigetüzemre alkalmas rendszerek jóval drágábbak (akkumulátortelep, töltésvezérlő, speciális inverter, szabályozás) alkalmazásuk közcélú hálózati kapcsolattal rendelkező felhasználók esetén csak gyakori hálózati zavarok, illetve speciális (szünetmentes) táplálási igény esetén megterülő.

IV. HMKE-vel kapcsolatos jogszabályok

Rövidítések:

VET - a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény

Vhr - a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet

Csatlakozási rendelet - 76/2011. (XII. 21.) NFM rendelet A közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről

Rhd rendelet -64/2011. (XI. 30.) NFM rendelet a villamos energia rendszerhasználati díjak megállapításának és alkalmazásának szabályairól

Elosztói szabályzat – Az elosztó hálózathoz való hozzáférés együttműködési szabályai 7. sz. módosítás (2012. március 29.)

VET 3. § 15. Erőmű névleges teljesítőképesség: a beépített villamosenergia-termelő egységek generátorkapcsón, tervezési körülmények között mért névleges aktív (wattos) teljesítményeinek összege.

VET 3. § 24. Háztartási méretű kiserőmű: olyan, a kifestültségű hálózatra csatlakozó kiserőmű, melynek csatlakozási teljesítménye egy csatlakozási ponton nem haladja meg az 50 kVA-t.

VET 3. § 44. Magánvezeték: közcélúnak, termelői vezetéknek vagy közvetlen vezetéknek nem minősülő, a csatlakozási pont után elhelyezkedő hálózati elem, vezeték, vagy átalakító- és kapcsoló berendezés, amely az átviteli vagy elosztó hálózathoz közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó felhasználó vagy a vételező ellátására szolgál.

VET 3. § 49. Összekötő berendezés: több felhasználó által használt ingatlan belső vezetékhalozatának nem az elosztó tulajdonában álló, a csatlakozási pont után lévő méretlen szakasza.

VET 7. § (1) Saját üzleti kockázatára – a (2) bekezdésben foglalt eltéréssel – bárki létesíthet új termelő kapacitást a jelen törvényben és a külön jogszabályokban meghatározottak szerint.

VET 7. § (2) A villamosenergia-rendszer szabályozhatósága és biztonságos működése érdekében, valamint a műszakilag korlátozott lehetőségekre való tekintettel – a háztartási méretű kiserőművek és a villamosműhöz nem csatlakozó kiserőművek kivételével – szélerőművek, illetve szélerőmű parkok létesítése a szélerőmű kapacitás létesítésére irányuló pályázati kiírás feltételeiről, a pályázat minimális tartalmi követelményeiről, valamint a pályázati eljárás szabályairól szóló miniszteri rendeletben meghatározott feltételek szerint meghirdetett pályázat alapján lehetséges.

VET 13. § (2) A háztartási méretű kiserőművek üzemeltetői által termelt villamos energiát az adott csatlakozási ponton értékesítő villamosenergia-kereskedő külön jogszabály szerint köteles átvenni.

VET 35. § (4) Az elosztó a csatlakozási és hálózathasználati szerződés megkötése során – a háztartási méretű kiserőmű hálózathoz való csatlakozásának gyorsított biztosítása érdekében – a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló jogszabályban meghatározott teljesítményhatárig a Vhr. felhasználókra vonatkozó előírásai szerint jár el.

VET 35. § (5) Háztartási méretű kiserőmű felhasználási helyenként csak egy csatlakozási pontra létesíthető.

VET 41. § (3) Az elosztó hálózati engedélyes köteles a külön jogszabály és az elosztói szabályzat alapján a

háztartási méretű kiserőművek méréséről gondoskodni.

Vhr. 4. § A háztartási méretű kiserőmű üzemeltetője által termelt villamos energiát az üzemeltető kérésére az adott csatlakozási ponton értékesítő villamosenergia-kereskedő vagy egyetemes szolgáltató köteles átvenni.

Vhr. 5. § (1) A háztartási méretű kiserőmű rendelkezésre állási teljesítménye alatt a kVA mértékegységben kifejezett erőművi teljesítőképességet kell érteni.

Vhr. 5. § (2) Egy adott csatlakozási ponton háztartási méretű kiserőművet létesíteni, illetve üzemeltetni a felhasználóként ugyanazon csatlakozási ponton rendelkezésre álló teljesítmény határáig a csatlakozási szerződés módosítása nélkül, a rendelkezésre álló teljesítményt meghaladó, de legfeljebb a VET 3. § 24. pontjában meghatározott teljesítményig a csatlakozási szerződés megfelelő módosítása mellett, a hálózathoz való csatlakozásra vonatkozó külön jogszabály, továbbá az elosztói szabályzatban, és az elosztó üzletszabályzatában meghatározott részletes szabályok szerint lehet.

Vhr. 5. § (3) A felhasználó a háztartási kiserőmű üzembe helyezésére vonatkozó szándékáról a háztartási méretű kiserőmű alapvető műszaki adatait tartalmazó írásbeli vagy elektronikus igénybejelentésben tájékoztatja a vele jogviszonyban álló elosztót.

Vhr. 5. § (4) A felhasználó a háztartási méretű kiserőmű létesítésére, illetve üzemeltetésére vonatkozó igénybejelentésében köteles nyilatkozni arról, hogy kíván-e villamos energiát betáplálni a közcélú hálózatba, vagy kizárólag saját villamos energia fogyasztásának kielégítése érdekében kíván villamos energiát termelni. A hálózati csatlakozás műszaki jellemzőit ezen nyilatkozat figyelembevételével kell kialakítani.

Vhr. 5. § (5) Ha a háztartási méretű kiserőmű a csatlakozási ponton a közcélú hálózatba villamos energiát betáplál, akkor a háztartási méretű kiserőmű üzemeltetőjével, mint felhasználóval jogviszonyban álló villamosenergia-kereskedő, illetve egyetemes szolgáltató elszámolási időszakonként a hálózatba összesen betáplált és vételezett villamos energia vonatkozásában a felek megállapodása szerint havi, féléves vagy éves szaldó elszámolást alkalmaz.

Vhr. 5. § (6) Amennyiben az elszámolási időszak során vételezett és betáplált villamosenergia-mennyiségek szaldója alapján az elosztó hálózatba történő villamos energia betáplálás áll fenn, a betáplált villamosenergia-teljesítményt a háztartási méretű kiserőmű üzemeltetőjével jogviszonyban álló villamosenergia-kereskedő által a részére – mint felhasználó részére – a villamosenergia-vásárlási szerződés alapján értékesített villamos energia átlagos termékárán kell elszámolni.

Vhr. 5. § (7) A fogyasztásmérő berendezés költségeinek viselésére 3 x 16 A teljesítmény határig a felhasználókra, a felett az erőművekre vonatkozó szabályok alkalmazandók.

Vhr. 5. § (8) A háztartási kiserőművek csatlakoztatásával és üzemeltetésével kapcsolatos további szabályokat az ellátási szabályzatok és a hálózati engedélyesek üzletszabályzatai, a villamos energia értékesítés elszámolásával kapcsolatos további szabályokat a kereskedők üzletszabályzatai tartalmazzák.

Csatlakozási rendelet

6. § (1) A Hivatal

a) az erőmű – kivéve az (5) bekezdés szerinti teljesítményhatárnál nem nagyobb csatlakozási teljesítményt igénylő, háztartási méretű kiserőművet –,
b) a nagyfeszültségű hálózatra csatlakozó felhasználó, valamint
c) az ideiglenesen csatlakozó felhasználó
csatlakozási díját a teljesítményigény kielégítése, illetve a csatlakozás érdekében szükséges beruházások aktivált értékének függvényében is megállapíthatja.

(5) A háztartási méretű kiserőművekre a VET 35. § (4) bekezdése szerint vonatkozó teljesítményhatár háromszor 63 A.

(6) Háztartási méretű kiserőmű csatlakozása esetén az (5) bekezdésben szereplő teljesítményhatárig csatlakozási díjat csak felhasználóként kell fizetni. Az így rendelkezésre álló teljesítmény betáplálásra és vételezésre is igénybe vehető.

(7) Erőmű – kivéve a 4. § (10) bekezdésében hivatkozott erőműveket (termelőket), valamint a háztartási méretű kiserőműveket – és nagyfeszültségű hálózatra csatlakozó felhasználó esetében a fizetendő

csatlakozási díj megállapításához figyelembe vehető az 5 évnél nem régebbi azon beruházások nettó értéke, amelyek révén az erőmű vagy a felhasználó teljesítmény-, illetve csatlakoztatási igényének kielégítése lehetővé vált.

8.§ (2) Nem kérhető csatlakozási alapidj:

b) a háztartási méretű kiserőművet üzemeltető felhasználótól, ha ezen igény nem haladja meg a betáplálásra igényelt rendelkezésre álló teljesítménye vagy a háromszor 63 A közül a kisebbiket,

Rhd rendelet 13. § (2) Kétirányú mérés esetében az elszámolás alapját képező villamosenergia-mennyiségeket az adott mérési ponton a kereskedelmi szabályzatban rögzített elszámolási mérési intervallumokban irányonként kell megállapítani, és a forgalomarányos – kWh-ra vetített – rendszerhasználati díjakat elszámolási időszakonként a háztartási méretű kiserőművek esetében a mérési intervallumokban mért, irányonként elkülönített és összegzett mennyiségek különbsége alapján, minden más esetben az irányonként elkülönített és összegzett villamosenergia-mennyiségek alapján, irányonként kell megfizetni.

Elosztói szabályzat – 6/B sz. melléklete Háztartási méretű kiserőművek elosztó hálózati csatlakozásának műszaki feltételei